

Johann Christian Burgmann

**Rector Academiae Rostochiensis, Ioannes Christianvs Bvrgmann, Philos. Atqve
Theol. D. ... Mysterivm Pietatis Omnivm Confessione Magnvm, 1. Tim. III, 16. In
Feriis His Natalitiis adsidue secum reputandum ... Civibvs Academicis ...
commendat**

Rostochii: Typis Ioannis Iacobi Adleri, [1736?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1004020112>

Druck Freier Zugang

T. 512.

17 36. Weihn.

~~M. 1256.~~ 240.

44.1750

RECTOR
ACADEMIAE ROSTOCHIENSIS,
IOANNES CHRISTIANVS
BVRGMANN,

PHILOS. ATQVE THEOL. D. HVJVSQVE PROF. P. O
ET AD AED. SP. S. PASTOR,

MYSTERIVM
PIETATIS

OMNIVM CONFESSIONE MAGNVM,

I. TIM. III. 16.

IN

FERIIS HIS NATALITIVS

adfidue secum reputandum

reuerenter aestimandum,

immota fide complectendum

corde, ore & opere depraedicandum,

CIVIBVS ACADEMICIS,

quo fas est, studio,

etiam atque etiam commendat.

ROSTOCHII,

Typis IOANNIS IACOBI ADLERI, SERENISS. PRINCIPIS
& ACAD. Typographi.

M. 1256 240

RECTOR
ACADEMIAE ROSTOCHENSIS
IOANNES CHRISTIANUS
BARGMANN,
PHILOS. ATQVE THEOL. D. PUBLISQUE PROF. P. O.
ET AD ALD. SP. S. PASTOR.
MYSTERIVM
PIETATIS
OMNIVM CONFESSIONE MAGNAM
A. TIM. III. 16.

ERRIS HIS NATALITIVM
solenne fecim reputandum
reuerenter agnoscendum
innotis hinc complendum
corde, ore & opere deprecandum
CIVIBVS ACADEMICIS

ROSTOCK
Typis IOANNIS IACOBII VILHERI
& ACAD. Typogr.

1738
1738

Ameci post verbum DEI scriptum, eiusque ministros ordinarios suos quemque Christianismi sensus ad mysteria salutis in CHRISTO pia grataque mente suscipienda & recolenda adducere possit ac debeat; sapienter tamen in Academiis more pridem recepto constitutum est, ut, qui litterarum sacris operantur, in festis praecipuis, scriptione quadam publica eaque typis excusa, partium suarum admoneantur, quo reliquis, quibus antecellere sapientia creduntur, timoris DOMINI, qui sapientiae primordium est, praelucere non obliuiscantur exemplo. Quod, dum hodie, recurrente per Summi NVMINIS gratiam *εὐπαρκασεως τοῦ λόγου* festo solenni, pro muneris, quo nunc fungor, ratione, datum esse mihi sentio, multa paucis haud expeditius complecti me posse, reor, quam si vocem Apostoli PAVLI, veritatem, qua Ecclesia DEI subinde personare debet, & his cum primis diebus templa aedesque sacrae resonant, *θεοπνεύσεως* exponentis & inculcantis, in memoriam Vobis, CIVES ACADEMIAE, O. O. HONORATISSIMI, reuocem. Ita vero ille *1. Tim. III. 16.* : *καὶ ἐμολογούμενος μίγα ἐς*

το τῆς ἐκείνης πύλης. Et omnium confessione magnum est pietatis
 mysterium. Orditur ab his verbis Apostolus vltimum Capituli Tertii ver-
 sum, si consuetae fontis interpunctioni & plurimorum interpretum
 vestigiis insistas. Sed ab his discedunt viri quidam docti, qui, di-
 stinctione recepta mutata, verba praecedentis cominatis postrema,
 quae ad Ecclesiam Spectare vulgo censentur, a v. 15. diuellere, &
 ad huius commatis 16. initium, atque simul ad mysterium pietatis re-
 ferre convenientius arbitrantur, (a) non vno nomine atque vfu, quem
 haec interpunctio in sensu verborum promte eruendo, & Pontifi-
 ciorum de Ecclesiae autoritate hypothesi refellenda praestet, commu-
 niori illam praeferentes. Quos si audias, hunc in modum comma
 16. fluit: *columna & firmamentum veritatis & omnium confessione ma-
 gnum est pietatis mysterium*, DEVS est manifestatus in carne (b) Speciosa
 haec sunt, & D. GEORG. FRIDER. ROGALL, Theologum Re-
 giomontanum haud ita pridem defunctum, commouerunt ad ἐνέχρει.
 (c) Non dum tamen omnibus ad sensum extorserunt. B. IO. QVI-
 STORPIVS, Sen. Theologus huius quondam Almae celebratissimus
 inquit: (d): *probarem nisi interpunctio apud Apostolum repugnaret.*
 Eadem

- (a) Summatim huius opinionis argumenta. exhibet D. POLYCARP.
 LEYSERVS, Philos. quondam Helmstadiensis, *dissert. de nouiter
 adornanda Noui Testamenti Graecae editione* §. IX, p. 9. 10. & qui hodie
 in eadem Academia Julia Theologiam docet S. R. Dn. D. MOS-
 HEMIUS. *Part. I. der Heiligen Reden* p. 128.
- (b) Vt or verbis D. D. PFAFFII *Oratione in Natiuitatem*, quam adie-
 cit *Syntagmati Dissert. Theolog.* p. 731. Eandem interpunctionem,
 etsi haesitante, is adprobat *Dissert. de Variis Nou. Test. lectionibus*
 C. IX. n. V. *Syntagm. cit.* p. 158. 159. & *Dissert. de Artic. fidei fundament.*
 quae Germanice recusa est *Part. I. der gesammelten Schrifften* p. 28. sqq.
 §. XII. obs. 2. not. a. p. 48. 49. vbi plures ὁμοίᾳ Φοῦς excitat.
- (c) *Dissert. de autoritate & antiquitate interpunctionis in N. T.* 1724. a
 D. D. SALTHENIO post autoris obitum ventilata §. VI. p. 46.
- (d) *Annotat. in omnes Libros. Biblicos ad h. l.* p. 364. Vtrum inter-
 punctio

Eadem sedet opinio Viro amplissimorum in Sacras litteras merito-
rum, IO CHRISTOPH. WOLFIO (e). Ipse quoque difficulter a
me possum impetrare, ut praepter necessitatem ab antiqua resiliam
interpunctione. Secundum hanc Pontificis obuiam iri posse, non
dubito (f). Reliqua, quae videntur, discutere non vacat. Inuer-
tunt rationes, qui tritam calcant viam & non nihil contorti in le-
ctione noua deprehendisse sibi videntur (g). Saltem *ἡ δὲ κτλ.*, quo
comma hoc incipit, communi distinctioni nil praecudat. Quid
enim obstat, quo minus isti, particulae sensus explicatiui, quem ali-
as saepius habet, tribuatur, eademque veritatis nomen, quod *v. 15.*
claudit, declarari dicatur? Praecipuum nemque veritatis, quam Ec-
clesia DEI possidet, custodit, ostendit & proponit, momentum com-
prehendit mysterium illud pietatis, de quo hic disseritur. Docebit
id illius consideratio, ad quam nunc prouehor. *Μυστήριον*, siue *ετυ-*
μον siue scriptorum vltim spectes, denotat rem secretam, arcanam,
occultam, aliis abscondendam, nec temere diuulgandam. Quam
quam enim circa deriuationem eruditi discordent, conimodissima ta-
men, ut reor, *μυστήριον*, quod a *μύσσει*, sicut hoc a *μυσταί* descen-
dit, a *μύω*, claudio, obfero, deducitur. *Vera origo*, ait SVICERVS, (h)
est a μύω, claudio, quia, ut ait EVSTACHIUS, ὁποῦτος τοὺς μύσας
μύειν τὸ σῶμα, καὶ μὴ ἀποφαίνειν ἃ μυσθῆναι, mysteriorum piritos
claudere os, nec ea patefacere, quae docti erant. Designant scilicet hac
voce Graeci multiplicia sua sacra, inter quae eminent Cereris solen-
nitates, quae ὄργια, θεομυστήρια, & plerumque ἐλευσινία adpellan-
tur.

A 3

tur,

punctionis nouae fautoribus recte connumeretur a D. PFAFFIO
Diff. de Art. fidei l. c., hinc existimari potest.

(e) *Curis. Philos. & Crit. in X. poster. S. PAVLI Epist. ad b. l. p. 449.*

(f) Largitur id D. D. ZELTNER, qui ceteroquin a nobis dissentit,
Differt. de Scriptura S. diuina sua luce radiante §. XX. p. 70. seqq.

(g) Vid. D. D. HEYMANNVS *Parerg. Crit. p. 148. 152.*, vbi contra IO.
CLERICVM disputat.

(h) *thesaur. Ecclesiast. Tom. II. p. 381. a.*

tur, ab Eleusi vel Eleusina, vbi peragebantur, & quae teste SVIDA, ciuitas fuit Atticae ab Eleusinio, Mercurii filio denominata (i) Sacra haec Eleusinia καὶ ἑξοχὴν μυστήρια dicta sunt. Nam *mysteria Cereris initiorum Sacra nullo magis quam silentio solennia* fuisse, memoriae prodidit IVSTINVS (k) Traxerunt hanc vocem deinceps PYTHAGORAS aliique Graecorum Philosophi ad doctrinam & disciplinam suam, quam non minus, quam mystae Sacra sua, silentio inuoluendam & abdendam cupiebant (l). Ex quo factum est, vt μυστήριον ex vsu loquendi significaret rem quamuis, maxime sacram, arcanam & occultam, non tam ratione sui, quam quoniam summo studio premenda erat, βεβήλοις καὶ μὴ μεμνημένοις, profanis & non initiatis haud aperienda & prodenda (m). Hoc sensu TOB. XII. 7. dicitur: μυστήριον βασιλείας καλὸν κρύψαι; & κρύφια μυστήρια commemorantur, Sap. XIV. 23. Nusquam in Codice S. N. Ti haec vox ista notione legitur. Quaecunque etenim Sancti DEI viri a SPIRITV S. acti, in litteras retulerunt, non, vt nemini vel paucis tantum enunciarentur, sed vt omnibus innotescerent, consignata sunt. IO. TOLANDVS quidem, vt omnibus veri nominis mysteriis religionem christianam exuat, mysterium, adfirmat, rem indicare, quae, licet natura sua non obscura, tot tamen orationis figuris, simulacris, ac caerimoniis veluti obducta sit, vt, nisi his remotis, quodnam eius pretium, quae dignitas, ratio cognoscere haud valeat; eandemque notionem in omnibus noui foederis locis occurrere, confidenter pronunciat, obseruante celeb. Abbate MOSHEMIO (n). Sed quis persua-

(i) IO. PHILIPP. PFEIFFERVS *Antiquit. Graecar. Gentil. Lib. I. C. XLIII. p. 99. 101.* & ANTON. van DALE *historia baptismorum*, quae adhaeret *dissert. super. Aristae*, p. 424. 429.

(k) *Libro V. C. I.*

(l) Conf. ORIGENIS *Philosophumena C. II.* & celeberr. I. C. WOLFFIVS *not. (m) p. 28.*

(m) pluribus id comprobatur PFEIFFERVS *l. c. p. 102. sqq.*

(n) *Commentat. de vita, fatis & scriptis Ioann. Tolandi*, quae *vindictis antiquae christianorum disciplinae* praefixa est, §. X. p. 46. 49.

persuaderi sibi patietur, Scripturam S., quae ab omnibus legenda est, nobisque, quae ceteroquin ignoramus, patefacere debet, dogmata fidei christianae ad salutem necessaria dictionis obscurae velo obducere? Typos & figuras, quibus in V. T. res sacrae adumbratae sunt, non abnego; at illae hoc respectu in N. T. mysteria minime vocantur. Alias hodie, sublatis nempe caeremoniarum velis, nulla amplius mysteria adgnosenda forent. Efferuntur in Nouo foedere planissimis verbis mysteria. Neque tamen ea propter mysteria esse desinunt. Dicunt, quae proponunt, eloquuntur, adnunciant, & dispensant, apostoli mysteria. Itaque mysteria sunt adhuc manentque, postquam manifestata sunt; neque aut propter dictionis obscuritatem aut occultationem aliquam hoc nomine demum venire possunt. Nil enim aliud innuunt, quam doctrinas seu veritates humano captui per se inacessas, quae nonnisi ex reuelatione intelliguntur. Quod qui differuntur, nullam reddere possunt causam, ob quam vel rationem captiuare & sub obsequium CHRISTI redigere iubeamur 2. Cor. X. 4. 5.; vel mysteria cum olim stultitia habita sint, tum hodie tanta temeritate sollicitentur. Cum euidentia reuelationis & obiecti, quam vtramque supponunt, qui his repugnant, ista conciliari nequeunt. Quapropter in dissimulabile est, quotiescunque sensu proprio de rebus diuinis in N. T. *μυστήριον* usurpatur, toties ea hanc vocem designare, quae rationis nostrae vim omnem superant, & non aliunde quam ex reuelatione cognosci queunt. Tam ex inductione locorum N. T.; quam mysteriorum descriptione *Matth. XVI. 17. 1. Cor. II. 7. 8.* haec patent. Non vnius autem generis sunt mysteria. Quaedam *ἀπλῶς*, simpliciter & omni ex parte sunt mysteria: alia *κατὰ μέρος*, secundum quid, quoad has vel illas circumstantias. Nonnumquam *ὅτι* nos tantum later, & postquam illud patefactum est, nil amplius superest mysteriosi. Alii vice *ὅτι* quidem, siue per rationem, siue per reuelationem nobis est perspectum; at *ὅτι πάντως* nulla solertia potest inuestigari, omnemque finem transcendit intellectum. Quae sacrae litterae adiunt mysteria pleraque, quandoquidem saltem quoad *ὅτι* indi-

cantur

cantur, non respectu τῶν ὀρί, (nisi in ampliatione) sed τῶν πᾶς my-
 steria vocantur. Vnde Theologi cum Scriptura S. mysteria καθ' ἑξῆς adpellant, de quibus nobis quidem, quod sint; non autem,
 quid sint, constat. Quod sint, exploratum habemus, quandoqui-
 dem illud nobis SPIRITVS S. in verbo manifestauit: quid vero
 fiat, nos fugit, quia id in diuinis litteris expressum non est; ratio
 autem modum possibilitatis non adsequitur, & comprehendit. Πᾶσα
 δοξα, imo ἀρχαία haec videntur iis, qui de ratione sua nimis ma-
 gnifice sentiunt, & nil tam alte constitutum esse, putant, quorsum
 ingenii acumen, quod adrogant sibi, penetrare nequeat. Non satis
 mirari possum, inquit SPINOZA (o), eorum ingenia, qui scilicet tam
 profunda in scriptura vident mysteria, ut nulla humana lingua possint
 explicari. - Id sane mirarer, si quid noui, quod solius esset specula-
 tionis docerent, & quod olim apud gentiles philosophos non fuerit tri-
 tissimum, quos tamen cœcutiisse aiunt. Quid Sociniani, Latitudinarij,
 ceterique Rationalistae; quid LOCKIUS, BAEIIVS, TOLANDVS,
 & Pseudo-Philosophi venditarint, notius est, quam ut hic repeti de-
 beat. Eo cuncta redeunt, nomen mysterii vocem esse nihili, aut
 eiusdem potestatis, quo vocabulum contradictionis: mysteria iacta-
 re notam esse cœtus anti-christiani: nil esse supra rationem; quod
 simul contra rationem non sit: contradictoria non posse credi; adeo-
 que nec mysteria: christianam religionem rationabilem & euange-
 lium nudum ab omni mysterio esse debere: articulum fidei non esse,
 quidquid vulgi captum excedit: Scripturam S. ita interpretandam
 esse, ut rationi congruat; ex principio sufficientis rationis omnia
 deriuari & demonstrari posse. Nonne de his valebit, quod PAV-
 LVS olim de gentibus Rom. I. 21. pronunciauit: Οὐκ ἐκείνην
 σοφίαν, ἐμπαράτηραν. Homines se finitos esse, intellectu finito prae-
 ditos, inficias ire nequeunt. Supremum Numen esse infinitum, &
 infinito intellectu pollere, adfirmant. Reuelatam religionem, cum
 naturalis haud sufficiat, saltem externae consentiunt. Neque tamen,
 quae finitum intellectum excedant, a DEO reuelari posse, & in scri-
 ptura comprehendi, largiri volunt. Proh DEVM! quanta animi

elatio! quanta praecudicatarum opinionum obstinatio! quanta mentis ferocia! (p). Quodsi lubricis coniecturis, ratiunculis adcerfittis, consecutionibus adfectatis & quacſitis, myſteriorum ageremus cauſſam, haberent, quod interſerent. Sed SPIRITVS S. res, quas imperuias eſſe rationi, nemonon intra ſe deprehendit, non ſolum proponit, ſed conceptis etiam verbis myſteria dicit. Qua ſpecie ergo ſe excuſabunt, qui, reuelatione licet adprobata, myſteria nihilominus improbant, extenuant, exagitant, derident? Ne vero quaedam relinquatur elabendi rima, ſtatim ſubiicit Apoſtolus: ὁμολογούμενος ἐſτί. Particulam ὁμολογούμενος conuertunt nonnulli: omnium conſeſſione; alii: citra controuerſiam, quod eodem recidit. Non enim ſic adpellatur myſterium, quod numquam controuerſia circa doctrinam de CHRISTO mota ſit (q); Sed quod piorum omnium chriſtianorum conſeſſione atque calculo ſit inſigne & ingens, humanae rationi ignotum myſterium. Idem namque eſt cum ἀναμνηſτῶς, ἀναμνηſτῶς, ἀναμνηſτῶς, ὡς ζῶντων, ut explicat CHRYSOSTOMVS, ἀναμνηſτῶν γὰρ ἐſτιν, absque vlla quaſſione; indubitatum enim eſt (r). Quo iure itaque myſteria poterunt oppugnari, fugillari, proſcribi, cum eccleſia chriſtiana, PAVLO teſte, myſterium foueat, veneretur, & profiteatur, exploratiſſimae fidei, omniumque conſenſione magnum. Obtendunt, qui myſteriis illudunt, cauillationes inter alias, quod de rebus inanibus contendatur; Myſteria, quae iactitentur, nullius in religione vſus eſſe, nec ad pietatem quidquam conferre. Aperte SPINOZA (s): in ſacris literis profundiffima myſteria latere ſomniant, & in iis, hoc eſt, in abſurdis inueſtigandis, caeteris vtilibus neglectis deſatigantur, & quicquid ſie delirando fingunt, id omne Spiritui Sancto tribuunt, & ſumma vi atque affectuum impetu defendere conantur. Difficilius hoc telum ad-

B

- (p) Myſteriorum cauſſam nuper dixit Cl. IO. ANDR. BVTSTETT in den Gedanken über die Geheimniſſe der Chriſten praef. Sect. I. C. II. pag. 44. ſeqq.
- (q) B. DAN. MICHAELIS, Theologus quondam inclitus huius Almae, diſſ. ad h. l. §. II.
- (r) SVICERVS theſ. Eccleſ. T. II. p. 479. a.
- (s) Traſt. Theol. Polit. C. VII. p. 84.

versariis extorquebunt, qui cum Remonstrantibus mysteriorum necessitatem ex vitae sanctimonia aestimant, aut eum aliis practica articulos fidei, eosque maxime fundamentales adpellant; quam nos, qui recto peraeque sensu, ac moribus inculpatis supremum NVMEN coli, censemus, siquidem diuinum non minus Nomen glori-
ficatur, quando mandatis Altissimi obtemperamus, quam cum eius excellentiam & maiestatem adgnoscentes, abstrusis reconditisque veritatibus ob solam reuelantis auctoritatem & ἀξιοπιστίαν adsentimur. Sed non opus est, ut haec & cerera, quae monenda erant, persequar. Vnavox, quam PAVLVVS addit, sufficit cunctis strophis profligandis: τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, quippe qua, mysteria ad pietatem prodesse, manifesto conficitur (r). Qui ad mysteria Cereris Eleusinia, vel Dianae Ephesiaca respici, opinantur, vocibus & coniecturis ludere videntur. Mysteriorum nomen a Graecis mutuum esse, non diffiteor; sed eorum foeditatis idololatricae non magis, quam mysterii iniquitatis 2. Thess. II. 7. (v) rationem haberi, reor. Neque enim persuadere mihi possum, Sp. S. facta cum mysteriorum κατὰ δόξαν & impurissimis comparatione, mysterio κατ' ἀληθείαν & sanctissimo, decus adiungere voluisse. Idem simplicissime & procul alieno respectu voluisse hic PAVLVVM arbitror, quod Tit. I. 1., ubi ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσεβείαν memorat. Mysterium enim pietatis vocatur, partim quia fiducia (sine qua vera DEOque placens esse nequit pietas, vnde & v. 9. τὸ μυστήριον τῆς πίστεως adpellatur,) (x) ingenerandae deseruit; partim quia ad vitae integritatem nos inuitat & impellit.

Quorsum haec comparata sint, CIVES OPTIMI, haud diffi-
culter existimabitis. Mysterium, quod Apostolus depraedicat, non
est aliud, quam quod his feriis celebratur. Μυστήριον quidem
γενικῶς vniuersam fidei doctrinam insinuat; sed h. l. ad dogma
de CHRISTO, eiusque incarnatione, cuius proxime sit mentio,
restringitur: Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί. Socinianos enim, qui
sectae

(r) D. BVDDEVS de usu mysteriorum fidei in praxi vitae christianae
§. X. pag. 34. seqq.

(v) b. QVENSTEDT Syss. Part. IV. p. 524. o.

sectae praeiudicio pro Deo legunt o, (x) omnes propemodum co-
dices fontis sacri refellunt. (y) Quapropter, quae de mysterio
pietatis generatim haecenus commentatus sum, ad incarnationem
CHRISTI transferenda erunt. Discamus igitur hinc, εὐαγγελισμῶν
nostri Salvatoris esse mysterium omnium confessione magnum.
DEVS enim cum homine, summus cum imo, Creator cum crea-
tura intime coniunctus; homo ex virgine natus, in hypostasin
τοῦ λόγου receptus, & plenitudine Deitatis, mediante περιχάρσει,
exornatus: infinitus & immensus ex vtero materno progressus, &
in praesepe collocatus: aeternus sine initio, a SPIRITU S. productus,
ex MARIA conceptus & natus, hodie conspiciendus nobis offertur.
O imperscrutabile arcanum, quod mens nulla finita complecti, lin-
gua nulla exprimere valet. Infando nos crimine pollueremus, si
in hoc mysterium vel oculos curiosus immitteremus, vel illud tor-
quere, & eleuare sustineremus. Veneremur excelsi Numinis ma-
jestatem in hoc omnium confessione magno mysterio conspi-
cuam, idque summa animi demissione traitemus, nec aliter de eo
vel sentiamus, vel loquamur. Veneremur sapientiam DEI admi-
rabilem, quam sapientia haec in mysterio innumeris modis prodit,
DEOque πρῶτον τε φῶς sapientiae gloriam adferamus. Veneremur
DEI bonitatem & misericordiam, quae in hoc mysterio ad nostram
salutem ordinato mirifice elucet, DEOque grates agamus humil-
limas, quod mysterium hoc, sine quo in mentis coecitate pereun-
dum nobis fuisset, tam dilucide nobis patefecit. Neque vero my-
sterium solum, sed & pietatis mysterium id esse, recogitemus. Fi-
duciae nostrae primum hoc est momentum & fundamentum. Nisi
DEVS in carne manifestatus fuisset, aditus ad regna coelorum ae-
ternum praeclusus nobis mansisset. Homo nudus eum aperire non
poterat; nec DEVS parare, nisi homo fieret. Ideo lapsis enim an-
gelis omnis veniae spes interclusa est, quoniam illorum naturam
non adsumsit DEI filius, Hebr. II. 16. Noster autem cum factus sit
frater;

B 2.

(x) b. NEVMANNI *Programmata Acad. n. VIII. p. 44.*

(y) Originem corruptae lectionis exponit IO. MILLIUS *N. T. ad b. II. p. 492.*, cui adstipulatur DAN. WHITEBY *Examine p. 299.*

frater, humanam carnem induendo, nil impedit, quo minus fidem euangelio adhibeamus, quod eum mediatorem inter DEVM & hominem esse 1. Tim. II. 6. confirmat, in quo peccatores omnes exultare queant, 1. Tim. I. 15. Frustra autem de eiusmodi fiducia gloriantur, qui illam grato animo non explicant, & hunc verbis factisque demonstrant. Exuere debebat Moses, calceos, cum in forma quadam externa DEVS ipsi in rubo compareret Exod. III. 5. Quanto magis nobis, quibus DEI filius in ipsa carne personaliter assumpta se manifestauit, exuenda sunt improbitatis omnis calceamenta. Indigni sunt christianorum nomine, qui id facere detrectant. Insignem per Saluatoris incarnationem adepti sunt homines, fratres eius facti, Hebr. II. 11. dignitatis adcessionem. Hanc qui publicis flagitiis prostituunt & conspurcant, nullamque sibi summae maiestatis & magistratus reuerentiam inesse, palam faciunt, num homines amplius reputabitis, poenasque diuinas & humanas effugere posse, creditis? Excusatius se habet, qui a Scandalis grauioribus & transgressionibus externis sibi cauent, templa religiose frequentant, hymnisque beneficia DEI in CHRISTO, domi extollunt. Nondum tamen satisfaciunt mysterio pietatis, quod abnegationem sui, amorem DEI, & hinc profluens obsequium internum, cum reliquis virtutibus exposcit. *Adparuit gratia salutaris omnibus hominibus. Erudiens nos, ut abnegemus impietatem & mundanas concupiscentias, ac sobrie, & iuste, & pie uiuamus in praesenti seculo. Tit. II. 11. 12.* DEVS operetur in nobis tam uelle, quam perficere pro beneplacito!

P. P. Sub Sigillo Rectorali,

AO. AER. CHR. cio 1800xxxvi.

FER. I. Natiuitatis.

396 X 396

✻ (o) ✻

elatio! quanta praeiudicatarum opinionum obstinatio! quanta m-
tis ferocia! (p). Quodsi lubricis coniecturis, ratiunculis adce-
tis, consecutionibus adfectatis & quaeſitis, myſteriorum ageren-
cauſſam, haberent, quod interſerent. Sed SPIRITVS S. res, q-
imperuias eſſe rationi, nemonon intra ſe deprehendit, non ſol-
proponit, ſed conceptis etiam verbis myſteria dicit. Qua ſpecie
go ſe excuſabunt, qui, reuelatione licet adprobata, myſteria nih-
minus improbant, extenuant, exagitant, derident? Ne vero qu-
dam relinquantur elabendi rima, ſtatim ſubiicit Apoſtolus: ὁμολο-
μένως ἐſτὶ. Particulam ὁμολογουμένως conuertunt nonnulli: or-
um conſeſſione; alii: citra controuerſiam, quod eodem recidit. N-
enim ſic adpellatur myſterium, quod numquam controuerſia c-
doctrinam de CHRISTO mota ſit (q); Sed quod piorum or-
um chriſtianorum conſeſſione atque calculo ſic inſigne & ing-
humanae rationi ignotum myſterium. Idem namque eſt
ἀναμνήτης, ἀναμφοβολως, ἀναμφορίως, οὐ ζήλουμένως, vt
plicat CHRYSOSTOMVS, ἀναμφοβολον γὰρ ἐſτὶν, absque vlla q-
ſione; indubitatum enim eſt (r). Quo iure itaque myſteria pote-
oppugnari, fugillari, proſcribi, cum eccleſia chriſtiana, PAVLO
ſte, myſterium foueat, veneretur, & profiteatur, exploratiſſima
dei, omniumque conſenſione magnum. Obtendunt, qui myſt-
illudunt, cauillationes inter alias, quod de rebus inanibus con-
datur: Myſteria, quae iactitentur, nullius in religione vſus eſſe
ad pietatem quidquam conferre. Aperte SPINOZA (s): in ſacr-
teris profundiffima myſteria latere ſomniant, & in iis, hoc eſt, in a-
dis inueſtigandis, caeteris vtilibus neglectis deſatigantur. & quicquid
delirando fingunt, id omne Spiritui Sancto tribuunt, & ſumma v-
que affectuum impetu defendere conantur. Difficilius hoc telum

- B
- (p) Myſteriorum cauſſam nuper dixit CL. IO. ANDR. BVTTST
in den Gedancken über die Geheimniſſe der Chriſten praef. S
C. II. pag. 44. ſeqq.
- (q) B. DAN. MICHAELIS, Theologus quondam inclytus huius A
diff. ad h. l. §. II,
- (r) SVICERVS theſ. Eccleſ. T. II. p. 479. a.
- (s) Tract. Theol. Polit. C. VII. p. 84.

